

156/5

Kraków dnia 9/I.1919.

Filip

Łaskawy Panie Komendancie !

Pismo Pana Komendanta z datą 28/XII.1918 otrzymałem z rąk kapitana D u r s k i e g o.

Na otrzymane rozkazy odpowiadam jak następuje :

1./ Zamiary Pana Komendanta co do okręgu generalnego Krakowskiego zostały jak mi się zdaje w ostatnich dniach zmienione, gdyż otrzymałem rozkaz wysłania jednego batalionu piechoty z Krakowa na wschód a 8-9/I. wyszły 4^{dalsze} baony do Grupy Gen. R o z w a d o w s k i e g o.

Oprócz tego odchodzą z Krakowa, Rzeszowa, Nowego Targu, Tarnowa i Wadowic oddziały uzupełniające.

2./ Po rozmowie z Komendantami obu pułków kawalerii rozkazałem uformowanie po jednym szwadronie i plutonie kar. masz. przy każdym pułku a to w czasie jednego tygodnia licząc od 5/I. Więcej nie da się na razie wydzielić z pułków gdyż brak jest koni, siodeł i juk. Wobec tego że między ludźmi jest znaczniejsza ilość, która na koniu jeszcze nie siedziała, należy się obawiać że jeśli się więcej z pułków wyciągnęło wówczas nie tylko ucierpiałaby służba wewnętrzna lecz też i organizacja pułków, gdyż byłoby brak instruktorów i koni do ćwiczenia rekrutów. Jazda austr. straciła konie w zimie 1915 - 16. tak że bardzo mało jest dawnych kawalerzystów w pułkach.

3./ Sprawa umundurowania omówiona na konferencji z referentami dzieli się na trzy części :

a./ Zapasy materiałów, uzupełnienie tychże przez dalsze zakupno, zużytkowanie ich do wyrobu umundurowania i organizacja tutejszych warsztatów celem podniesienia produkcji.

b./ Gotowe zapasy w magazynach.

c./ Sfinansowanie produkcji umundurowania.

./.

Ad a./ W Białej ma być sukna na 33.000 kompletów, którego można natychmiast nabyć u tamtejszych fabrykantów.

W Dąbiu ma być skóry na 17.000 par trzewików .

W Krakowie / magazyny Sobieskiego / ma być skóry na 30.000 par trzewików. W Białej i w Krakowie ma być worków zdalnych na bieliznę na 20.000 garniturów, oprócz tego ma być w Białej 100.000 kg. wełny do przeróbki /można nabyć u fabrykantów/ 100.000 kg. szmat.

Materyału na podszewki nie ma i ma być takowa zastąpiona materiałem z 45.000 worków. Nici jest dla 27.000 garniturów.

Wniosek : Z powodu rekrutacji należy zapasy powyższe z wyjątkiem butów uzupełnić do cyfry 50.000 kompletów, a mianowicie jest obecnie ubranych około 40.000, po rekrutacji stan wznieść się do około 80.000 a więc zapotrzebowanie 40.000 + 10.000 rezerwy = 50.000 i to w ten sposób by roboty nie doznały opóźnień. Wydatność wyrobu w pracowniach w przeciętnych cyfrach : Biała. . . 200 garnit. dziennie.

Kraków - Dąbie : 220 garnit. dziennie

Książ. Biskupi Komitet 200 garnit. dziennie Razem 620 garnit. dziennie.

Redukując powyższą cyfrę do 550 garniturów i przyjmując 50.000 kompletów jako chwilowe zapotrzebowanie do wiosny potrzebaby na przeprowadzenie tej roboty czasu $\frac{50.000}{550}$ 3 miesiące. Bieliznę można wyrabiać dziennie około 700 par co dla 50.000 żołnierzy czyni $\frac{50.000}{700} = 2$ i 1/2 miesiąca.

Trzewików można wyrabiać 75 par dziennie co dla 50.000 żołnierzy wynosi $\frac{50.000}{75} = 22$ miesiące co wskazuje, że trzewiki trzeba dać do roboty w komis, ażeby potrzebną ilość wyprodukować wcześniej.

Nadmieniam jednakże że K.B.K. chwilowo jeszcze nie funkcjonuje na rzecz wojskowości wobec czego musi być wprzód z tym zakładem przeprowadzona ugoda.

Sprawą powyższą zajmuje się z upoważnienia minist.wojny pułkownik intendant Schmir, który w tej sprawie chwilowo

./.

wyjechał do Warszawy.

Organizacją i uruchomieniem wszystkich powyżej wymienionych zakładów musiałby się zająć planowo fachowiec o odpowiedniej energii, przy nadaniu mu potrzebnej samodzielności, inaczej bowiem sprawa przeciągnęłaby się w nieskończoność.

Ugrupowanie wszystkich zakładów musiałoby w ten sposób nastąpić by dla podwyższenia swej wydajności takowe tylko 1 - 2 przedmiotów wyrabiały. Szczególnego podniesienia w dziennej fabrykacji potrzebują zakłady obuwia. Sprawa ta o tyle jest trudną do przeprowadzenia że wątpliwem jest czy będzie można w ogóle utrzymać tę ilość maszyn jakaby potrzeba było ażeby czas wyrobu trzewików również do 4 miesięcy zredukować. Pewne powiększenie dziennej produkcji możnaby uzyskać przez częściowe oddanie wyrobu trzewików majstrom prywatnym. Akcja w tym kierunku toczy się z tym narazie rezultatem, że krakowski cech szewców oświadczył gotowość wyrobu tygodniowo 600 par trzewików i 200 par butów lub 800 trzewików lub butów z materiału, który mu wojskowość ma dostarczyć.

Ponadto byłoby biuro przemysłu skórniczego w Krakowie skłonem zmobilizować wszystkie podległe mu spółki szewskie celem wydajnego podniesienia produkcji wojskowego obuwia.

Wobec tego, że nie dysponuję żadną osobą któraby była uzdolnioną do objęcia naczelnego kierownictwa powyższej fabrykacji tak pod względem technicznym jakoteż administracyjnym upraszam o zamianowanie jej w Warszawie.

Zauważam przytem że każdy z wymienionych zakładów ma swych rutynowanych kierowników chodzi więc tylko o zespół wszystkich pod jednolitem kierownictwem dla wyrobów wojskowego umundurowania.

Do dalszych zapotrzebować należą :

Pas główny	}	ma ze skóry wyrabiać Warszawa		
Żabki na bagnety		"	parciane	" "
Rzemienie do karabinów		"	"	" Biała
Pasy do tornistrów		"	"	" "

Chleb~~ak~~

Plecak 1/

na to niema materiałów

1/ może być w części zastąpiony tornistrem.

Koce ma Warszawa dostarczyć lub mają być ze szpitali
wzięte o ile są tam jeszcze.

Rękawiczki } ma wyrabiać Dąbie i Sobieski z odpadków.
z jednym palcem }

Owijacze niema

Menażka }
Manierka } trzeba zamówić

Namioty nie ma

Kuchnie } 140 potrzebujących naprawy / resztę wyczerpano
polowe } do wyekwipowania tut. formacji pułkowych /.

Ad. b./

Zapasy ujęte do dnia 27/XII.1918 przedstawiają się w
przybliżeniu jak podaje załączona tabela.

Oprócz wymienionych w tabeli zakładów znajdują się jeszcze
w okręgach magazyny okręgowe dla organizujących się formacji.
Zawartość tych magazynów jest rozmaita w wielu rzeczach nie-
wystarczająca. Stan magazynów okręgowych i powiatowych z dniem
1 stycznia 1919 będzie do 15/I.br. ujęty przez wysłane w tym
celu organa a wynik tych badań nie omieszkam przesłać Panu
Komendantowi osobnem zestawieniem. Czynność tych organów jest
tem bardziej utrudniona że w magazynach nie można przerywać
wydawania rzeczy i dlatego stan ich ciągłej ulega zmianie.
To też cyfry załączonej tabeli do dziś pewnie znacznie się
zmniejszyły.

Z cyfr tych jest widocznem że stoimy w większej części na
wyczerpaniu zasobów wobec czego akcja organizacyjna obecnych
warsztatów nabiera tym większego znaczenia. Dla celów Króle-
stwa możnaby obecnie oddać ztąd tylko część ~~bluz starych~~, bu-
tów saperskich, ładownic, sztuc żydkowych, spinaczy, ręczni-
ków, chustek, kominiarek, nabruszników, kamizelek, opasek
brzuszných, rękawic sukiennych z jednym palcem.

Ad c./

Uruchomienie i utrzymanie ruchu warsztatów połączone jest
z bardzo znacznymi kosztami, na pokrycie których Dowództwo
nie posiada żadnych funduszy. Przekazywanie pieniędzy ze
strony Oddz.gosp.Min. Spraw. wojsk.następuje w tak nie do-
statecznej mierze, że nie starczy ich nawet na pokrycie wy-
płaty żołdu.

Wskutek wstrzymywania żołdu żołnierze się rozchodzą zabierając ze sobą umundurowanie i uzbrojenie, co powoduje skarbowi polskiemu znaczne straty nie mówiąc już o niebezpieczeństwie publicznym, które przez zabraną przez dezertarów broń jest bardzo narażone.

O wyżej przytoczonych okolicznościach doniesiono już powtórnie Oddziałowi gospod. jakoteż Sakcyi budżetowej Minist. Spraw wojskowych przekazywanie pieniędzy nie okazuje jednakże ani szybszego tempa, ani też zwrotu na lepsze.

Wskutek zarządzenia Minist. wdrożono odbiór materyałów na umundurowanie dla Warszawy u fabrykantów w Białej koło Bielska, a jako odbiorca został wydelegowany intendant pułkownik Michał S c h m i d l . Na kupno tych materyałów miało Minist. wyasygnować 4.000.000 Koron.

Dotychczas nie przekazano jednak Dowództwu na powyższe zakupno materyałów, uruchomienie i utrzymanie warsztatów żadnych funduszków wskutek czego znajduje się Dowództwo w krytycznem położeniu pod względem pokrycia potrzeby umundurowania i jego naprawek. X X

(Reperacya zaś mundurów i uzbrojenia leży jako główny warunek dobrej gospodarki wojskowej w interesie skarbu, gdyż przydłuża się znacznie trwanie sort, a przez to nie potrzeba tak często wydawać nowych.

Fakta te nie wciąga widocznie Oddział gosp. Minist. Spraw wojskowych w swoją rachubę.

Ponieważ tutejsze zabiegi nie przynoszą żadnych owoców, upraszam Pana Komendanta o wywarcie Swego wpływu w sprawie uzdrowienia opisanych stosunków przez przydzielenie potrzebnych funduszków.)

Według obrachunku dokonanego przy współudziale pułk.intend. S c h m i d l a potrzeba na utrzymanie ruchu w zakładach produkujących umundurowanie dziennie 55.000 Koron a jeżeli będzie obowie wyrabiane także przez spółki szewskie dalszych 10.000 K. czyli 65.000 K. dziennie co czyni na miesiąc okragło 2.000.000.K.

Oprócz tego potrzeba znacznie większych sum na zakupno materiału potrzebnego do konfekcyi, który to materiał zakupuje bezpośrednio Minist. Spraw. Wojsk. Oddział gospodarczy.

Przedstawiwszy powyższy stan rzeczy mogę Pana Komendanta zapewnić że wszelkich sił dołożę by rozkazy i życzenia Pana Komendanta ściśle wypełnione zostały-.

Jestem zmuszony jednak zwrócić uwagę Jego nato, że gdyby Warszawa zanadto głęboko sięgała w tutejsze skromne zapasy, wówczas ucierpiałby na tem nie tylko front wschodni ale także nasza akcja organizacyjna, która i tak bardzo wolnym krokiem postępuje; musiałaby ona całkowicie stanąć co na przeprowadzić się mający pobór ~~g~~atalnieby wpłynęło.

Ściągnięcie trzech batalionów i dwóch baterii w tak krótkim terminie można było przeprowadzić tylko na koszt sił kresów zachodnich. Szczególnie wycofanie jednego batalionu z ziemi Cieszyńskiej podrażniło tamtejszą ludność i Komisję Rządzającą; to też wzywano tutejsze Dowództwo do pozostawienia tego batalionu dla sprawy cieszyńskiej motywując prośbę tem że Czesi gotowi wobec osłabienia sił spełnić swoje zaborcze zamysły.

Wedle meldunku z Cieszyna miała pewna ilość ludzi zdezerterować nie chcąc iść na Wschód. Wobec tego proszę wziąć symptom ten w przyszłości pod uwagę, inaczej bowiem stanie się u nas to samo co Węgrzy urządzili na froncie włoskim gdy w Budapeszcie zaczęto wołać że Ojczyzna ich jest zagrożoną.

Upraszam również by odnośne czynniki stały bez przerwy w łączności z Czechami i by zapobieżono ewentualnym agresywnym ich zakusom.

Podobnie należy mieć sprawę Spiżu i Orawy na oku.

Do trudnych kwestyi tutejszego Dowództwa należy ziemia Tarnobrzeska. Mają tam ogłosić Rzecz Pospolitą i zagrażają ^{my-} kompanii rozbrojeniem. Wedle mego zdania należałoby w tej okolicy ^{stany}ściągnąć również znaczniejsze siły lokując je wzdłuż dawnej granicy galicyjskiej aby mógł skuteczniej oprzeć się ruchowi bolszewickiemu, który z północnego wschodu zagraża.

./.

Rozszerzenie się tegoż w kierunku południowym byłoby o tyle łatwem, iż znalazłby ten ruch korzystne dla siebie podłoże w rzeszowskim a umocniwszy się tam oddziaływałby bardzo niekorzystnie na tyły operacyj wschodnich.

Oprócz tych głównych terenów zapalnych jest w zachodniej Galicyi jeszcze wiele pomniejszych ognisk, które lotnymi siłami dotąd tłumiono. Wskutek wycofywania coraz większych sił z tutejszego Okręgu maleją jednak i te siły z każdym dniem.

Uważam tedy odstąpienie Pana Komendanta od wypowiedzianej w piśmie Swoim zasady nie ruszania sił zachodniej Galicyi za ryzykowne.

Mimo tej trudnej sytuacji będę się i nadal starać utrzymać ład i porządek jakkolwiek to z każdym dniem staje się trudniejszym do przeprowadzenia.

Spostrzeżenie Pana Komendanta co do braku rękawiczek na wschodzie a nadmiar tychże w magazynach naszych może być tylko przypadkowe, gdyż dotąd uskuteczniałem wszelkie żądania korpusu operacyjnego.

Na Dowód tego, że nie faworyzuję tyłów na koszt frontu pozwolę sobie przytoczyć fakt, że nawet kompanie honorowe dla Pana Komendanta i mistrza Paderewskiego ubrane były w stare łatanne mundury. W końcu melduję że zapatrywania Pana Komendanta co do Konsula Czeskiego w Krakowie podam do wiadomości P. mjr. Ścieżyńskiemu do uwzględnienia.

Tenże jest o czynnościach powyższego konsula dokładnie poinformowany.

Zapewniając Pana Komendanta o zupełnym naszym zaufaniu do Jego Osoby i należnem Mu posłuszeństwie z naszej strony kreślę się z pełnym szacunkiem i poważaniem Pana Komendanta

Posłuszny :

Gotowski

verte

P. I.

W ostatniej chwili po napisaniu powyższego sprawa:

wowczas niekiedy zdarzenie x minot. spraw wojko.

arichy x naszych zapasów wysłać x materię cześć do

Warszawy. Wskazując cyfry tabeli x zmieniły się

lub x zmienić, się do nieformalności.

W sprawie urbrojenia i amunicji jakoteri zapasów
laborowych i technicznych z Tery. Państwa Komendantu
Tow. osobny raport jeżeli tylko otrzymam ściślejszy
sprawy daty.

Proszę tej sposobności zmiścić się jeszcze proszę by
min. spraw wojkowych myślało o swych sprawach w po-
rozumieniu x srtabem generalnym warszawskim
a to by zapobiec podwójnem lub różnicom między
niem.

Cześć!

Gotowski

Gotowski